

Rapport

Natuurtoets
perceel Rhenen A 836, Cuneraweg te Veenendaal

Aveco de Bondt
bezoekadres Reggesingel 2
postbus 202
postcode 7460 AE Rijssen
telefoon (+31) (0)548 51 52 00
telefax (+31) (0)548 51 85 65
e-mail info@avecodebondt.nl
internet www.avecodebondt.nl

projectnaam Natuurtoets, perceel Rhenen A 836, Cuneraweg te Veenendaal
projectnummer 110693
kenmerk R-AVM/418

opdrachtgever Ingenious Vastgoed bv
postadres Postbus 711
3900 AS Veenendaal
contactpersoon De heer J. van den Essenburg

status Definitief
versie 01

datum 3 mei 2011

auteur A. (Albert) van de Maat

paraaf

gecontroleerd R.M.A. (Roland) Ridder

INHOUDSOPGAVE

1	INLEIDING	3
2	WETTELIJK KADER	4
2.1	Soortenbescherming	4
2.2	Rode lijsten	6
2.3	Gebiedsbescherming	7
2.4	Ecologische hoofdstructuur	7
3	ONDERZOEKSOPZET	8
4	ONDERZOEKSRESULTATEN	9
4.1	Beschrijving van de onderzoekslocatie	9
4.2	Beschermde natuurgebieden in de omgeving	9
4.3	Gegevens Natuurloket	11
4.4	Gegevens veldinventarisatie	11
5	INTERPRETATIE ONDERZOEKSGEGEVENS	13
5.1	Relaties tot beschermde gebieden in de omgeving	13
5.2	Gegevens geraadpleegde bronnen	13
5.3	Gegevens veldinventarisatie	13
5.3.1	Vaatplanten	13
5.3.2	Broedvogels	14
5.3.3	Zoogdieren	14
5.3.4	Overige soortgroepen	14
6	CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN	15
6.1	Onderzoeksresultaten	15
6.2	Maatregelen, vergunning/ontheffing	15
6.3	Zorgplicht Flora- en faunawet	16

Bijlagen

bijlage 1: Topografische ligging van de onderzoekslocatie

bijlage 2: Beknopte eenmalige levering uit de NDFF

bijlage 3: Foto's locatiebezoek

bijlage 4: Tekening met begrenzing onderzoekslocatie

1 INLEIDING

In opdracht van Ingenious Vastgoed bv is een natuurtoets uitgevoerd op het perceel Rhenen A 836, gelegen aan de Cuneraweg te Veenendaal. Dit perceel is momenteel in gebruik als paardenweide/grasland. Het voornemen bestaat om op het perceel woningbouw te realiseren. Aangezien dit voornemen in strijd is met het vigerende bestemmingsplan, is een herziening van het bestemmingsplan aan de orde.

De nationale natuurbeschermingswetten beogen een waarborg te scheppen voor een zorgvuldige afweging tussen het belang van natuurbescherming en andere belangen in het geheel van ruimtelijk beleid. De regelgeving in dit verband is vastgelegd in de Flora- en faunawet (bescherming van soorten) en de Natuurbeschermingswet (bescherming van gebieden). In deze wetten zijn eveneens de E.G. Vogel- en Habitatrichtlijn en andere internationale verdragen verankerd.

In het geval van nadelige effecten op beschermde soorten of kan een ontheffing ingevolge artikel 75 van de Flora- en faunawet benodigd zijn. Veelal zijn dan compenserende en mitigerende maatregelen noodzakelijk. Bij effecten op speciale beschermingszones kan een vergunning zoals bedoeld in artikel 16 of 19d van de Natuurbeschermingswet benodigd zijn. Wanneer de voorgenomen ruimtelijke ingrepen effect hebben op de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) dan zijn hierop specifieke regels van toepassing.

Het doel van de natuurtoets is te bepalen of de voorgenomen ruimtelijke ingreep in strijd is met de bepalingen in de betreffende wetten en regels.

In de volgende hoofdstukken is verslag gedaan van het uitgevoerde onderzoek.

2 WETTELIJK KADER

2.1 Soortenbescherming

De nationale regelgeving voor de bescherming van planten- en diersoorten is sinds 1 april 2002 geregeld in de Flora- en faunawet. In de Flora- en faunawet zijn ook de bepalingen aangaande de soortenbescherming uit de Europese Vogel- en Habitatrichtlijn en het internationale CITES-verdrag opgenomen.

Het doel van de wet is het behoud van de gunstige staat van instandhouding en de bescherming van in het wild voorkomende planten- en diersoorten. Hierbij wordt het “nee, tenzij”-principe gehanteerd. Dit betekent dat handelingen die schadelijke effecten op beschermde soorten hebben verboden zijn, maar dat onder bepaalde voorwaarden vrijstellingen op de verbodsbepalingen kunnen gelden of een ontheffing kan worden verkregen. De minister van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie (EL&I) is bevoegd tot het verlenen van een ontheffing voor ruimtelijke ingrepen. De inhoudelijke beoordeling van ontheffingaanvragen gebeurt door de Dienst Regelingen.

De belangrijkste verbodsbepalingen zijn geïmplementeerd in de artikelen 8 tot en met 12. Het gaat hierbij wat betreft diersoorten om verboden tot het doden, verwonden, vangen, opzettelijk verontrusten, beschadigen van voortplantings-, rust- en verblijfplaatsen en het zoeken, rapen en beschadigen van eieren. Ten aanzien van planten zijn bepalingen opgenomen die het plukken, uitsteken, vernielen en beschadigen verbieden.

Daarnaast is een zorgplicht opgenomen (artikel 2), die een ieder gebiedt om voldoende zorg in acht te nemen voor in het wild levende planten en dieren (ongeacht of deze beschermt of vrijgesteld zijn, ook als een ontheffing is verleend). De zorgplicht doelt op het achterwege laten van handelingen met nadelige gevolgen en op het nemen van maatregelen om nadelige gevolgen te beperken of voorkomen.

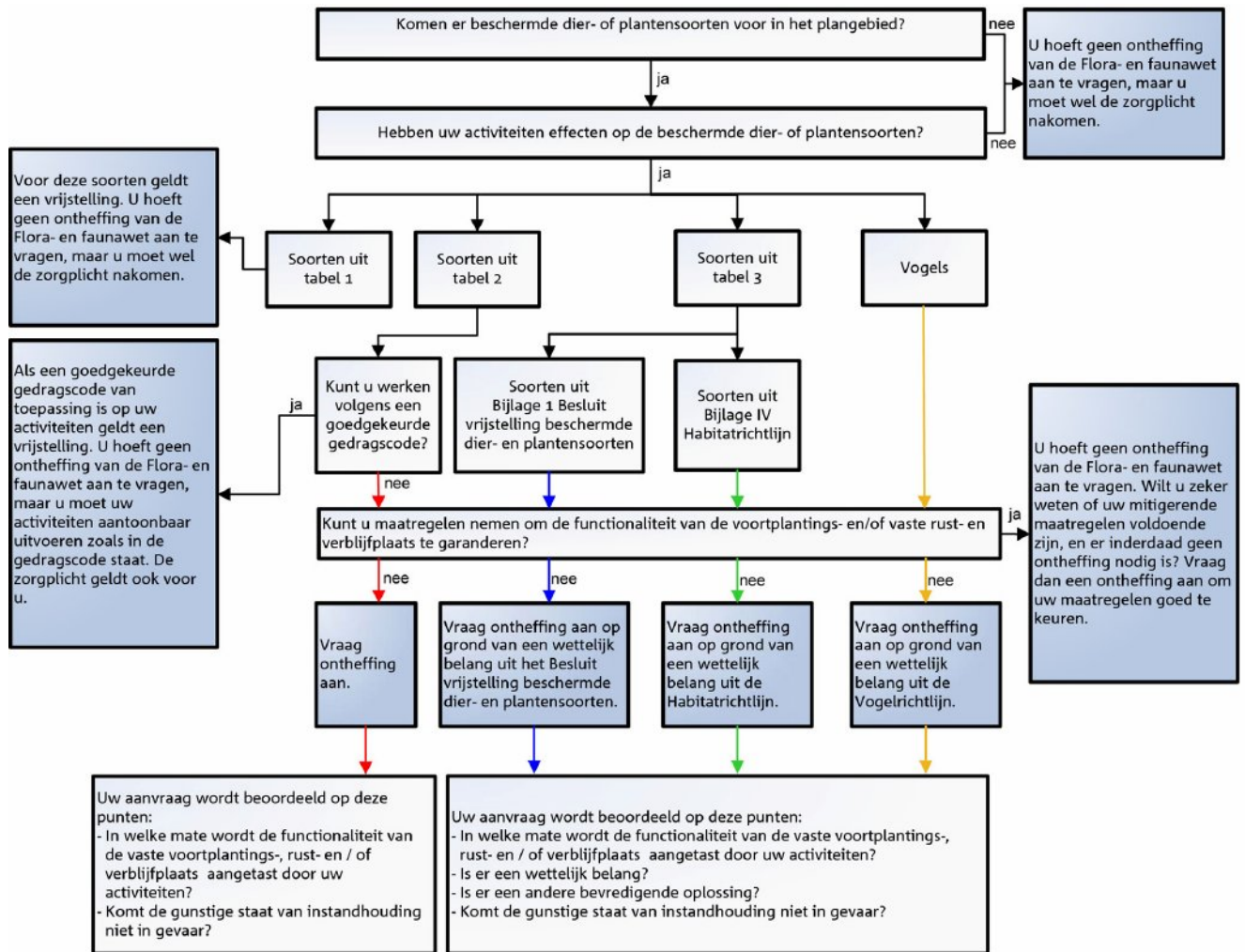
De lijsten met beschermde soorten zijn niet in de wet zelf opgenomen, maar deze zijn bij algemene maatregel van bestuur vastgesteld. Op de aangewezen beschermde soorten zijn verschillende beschermingsregimes van toepassing, waarmee de mate van bescherming wordt bepaald.

Op 23 februari 2005 is het “Besluit vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten Flora- en Faunawet” (AMvb 2005) in werking getreden. Het doel hiervan is om de mogelijkheden tot het verlenen van vrijstellingen en ontheffingen op grond van artikel 75 van de Flora- en faunawet te verruimen.

In augustus 2009 heeft de Dienst Regelingen de wijze van beoordeling van ontheffingaanvragen voor ruimtelijke ingrepen aangepast. Voor deze gewijzigde beoordeling zijn 3 tabellen met beschermde soorten opgesteld. Op de soorten van tabel 1 is het lichtste beschermingsregime van toepassing en op de soorten van tabel 3 het zwaarste beschermingsregime. Vogels zijn niet opgenomen in deze tabellen, maar worden apart beoordeeld.

Voor de soorten van tabel 1 geldt een vrijstelling bij ruimtelijke ingrepen. Hiervoor is geen ontheffing nodig, maar de zorgplicht dient wel te worden nagekomen.

Voor de beoordeling van ontheffingaanvragen wordt het volgende stroomschema gehanteerd.

Zijn bij een ruimtelijke ingreep (verblijfsplaatsen van) beschermde soorten aanwezig, dan zijn er twee mogelijkheden:

1. Voorkom overtreding van de bepalingen in de Flora- en faunawet.

Hiervoor dienen maatregelen te worden getroffen zodat de functionaliteit van de voortplantings- en/of rust- en verblijfsplaats van de soort behouden wordt. De voorgenomen maatregelen dienen middels een ontheffingaanvraag kenbaar te worden gemaakt aan de Dienst Regelingen. Wanneer deze voldoende zijn wordt de ontheffingsaanvraag afgewezen en een beschikking verstrekt met een goedkeuring van de maatregelen.

2. Ontheffing.

Als het behoud van de functionaliteit van de voortplantings- en/of rust- en verblijfsplaats van de soort niet door de te treffen maatregelen kan worden gegarandeerd, dan is een ontheffing benodigd.

De aanvraag wordt beoordeeld op de punten zoals in het stroomschema staan vermeld. Het niveau van beoordeling verschilt naar gelang het beschermingsregime van de soort, zoals onderstaand beschreven.

Tabel 2-soorten:

- Toetsing aan de gunstige staat van instandhouding van de soort;
- Kunnen de ruimtelijke ingrepen volgens een gedragscode worden uitgevoerd?

Vogels:

Er kan alleen een ontheffing worden verleend op grond van een wettelijk belang volgens de

Vogelrichtlijn:

- Bescherming van flora en fauna;
- Veiligheid van het luchtverkeer;
- Volksgezondheid of openbare veiligheid.

Tabel 3-soorten:

De soorten van tabel 3 zijn afkomstig uit bijlage 1 van de AMvB 2005 en uit bijlage IV van de Habitatrichtlijn. Op de soorten van bijlage 1 van de AMvB 2005 is het volgende van toepassing:

Er kan alleen een ontheffing worden verleend op grond van de belangen in het Besluit vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten:

- Bescherming van flora en fauna;
- Volksgezondheid of openbare veiligheid;
- Dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van sociale of economische aard, en voor het milieu wezenlijk gunstige effecten;
- Uitvoering van werkzaamheden in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling.

Op de soorten van bijlage IV van de Habitatrichtlijn is het volgende van toepassing:

Er kan alleen een ontheffing worden verleend op grond van een wettelijk belang volgens de

Habitatrichtlijn:

- Bescherming van flora en fauna;
- Volksgezondheid of openbare veiligheid;
- Dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van sociale of economische aard, en voor het milieu wezenlijk gunstige effecten.

2.2 Rode lijsten

De rode lijsten zijn opgesteld ter uitvoering van de bepalingen in de artikelen 1 en 3 van het Verdrag van Bern. Op de rode lijsten staan bedreigde en kwetsbare dier- en plantensoorten vermeld.

Wettelijk is wel dat de overheid zich inzet voor de bescherming van deze soorten en dat zij het onderzoek daartoe bevordert. Van provincies, gemeenten en terreinbeherende organisaties wordt verwacht dat zij bij beleid en beheer rekening houden met de Rode Lijsten.

Als een soort voorkomt op de rode lijst heeft dit geen wettelijke beschermingsstatus tot gevolg.

2.3 Gebiedsbescherming

De Europese Unie (EU) heeft een zeer gevarieerde en rijke natuur, die van grote biologische, esthetische en economische waarde is. Om deze natuur te behouden heeft de EU het initiatief genomen voor Natura 2000. Dit is een samenhangend netwerk van beschermde natuurgebieden op het grondgebied van de lidstaten van de Europese Unie. Dit netwerk vormt de hoeksteen van het EU-beleid voor behoud en herstel van biodiversiteit.

Natura-2000 omvat alle gebieden die zijn beschermd op grond van de volgende EU-richtlijnen:

- Vogelrichtlijn (1979)
- Habitatrichtlijn (1992)

De nationale regelgeving voor gebiedsbescherming is geregeld in de Natuurbeschermingswet. De wet biedt de juridische basis voor het Natuurbeleidsplan, de aanwijzing van te beschermen gebieden en landschapsgezichten, vergunningverlening, schadevergoeding, toezicht en beroep. Naast de internationale verplichtingen uit de Europese Vogel- en Habitatrichtlijn, zijn ook verdragen zoals bijvoorbeeld het Verdrag van Ramsar (Wetlands) zijn in de Natuurbeschermingswet verankerd.

De provincies of de minister van EL&I is bevoegd tot het verlenen van vergunningen.

2.4 Ecologische hoofdstructuur

Het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV) heeft in 1990 de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) geïntroduceerd door middel van het Natuurbeleidsplan. De EHS bestaat uit een netwerk van natuurgebieden. Het doel van de EHS is de instandhouding en ontwikkeling van deze natuurgebieden, om daarmee een grote aantal soorten en ecosystemen te laten voortbestaan.

De EHS is een netwerk van gebieden in Nederland waar de natuur voorrang heeft. Het netwerk helpt voorkomen dat planten en dieren in geïsoleerde gebieden uitsterven en dat natuurgebieden hun waarde verliezen. De EHS kan worden gezien als de ruggengraat van de Nederlandse natuur.

De EHS bestaat uit:

- bestaande natuurgebieden, reservaten, natuurontwikkelingsgebieden en zogenaamde robuuste verbindingen;
- landbouwgebieden met mogelijkheden voor agrarisch natuurbeheer (beheergebieden);
- grote wateren (zoals de kustzone van de Noordzee, het IJsselmeer en de Waddenzee).

In de EHS geldt het 'nee, tenzij' principe. Dit houdt in dat ruimtelijke ingrepen niet zijn toegestaan, tenzij er geen alternatieven zijn en er sprake is van een groot openbaar belang. De effecten van een ingreep moeten bovendien worden gecompenseerd.

3 ONDERZOEKSOPZET

Voor de natuurtoets zijn de volgende bronnen geraadpleegd:

- Gebiedendatabase ministerie van EL&I (Natura 2000, Natuurmonumenten, Nationale parken);
- Webkaart Provincie Utrecht (EHS);
- Natuurloket;
- Het Nederlands soortenregister (Naturalis).

Aan de hand van de gebiedendatabase van het ministerie van EL&I en de kaarten van de provincie Utrecht is bepaald of de onderzoekslocatie in of in de directe omgeving van een beschermd gebied of de EHS ligt. Hiermee wordt bepaald of de Natuurbeschermingswet of de spelregels EHS van toepassing zijn op de voorgenomen ruimtelijke ingrepen.

Om een indicatie te krijgen van eventueel aanwezige beschermde flora en fauna is bij het Natuurloket een “Beknopte eenmalige levering uit de NDFF” opgevraagd voor het kilometerhok 165-445. Deze rapportage geeft (per soortgroep) een overzicht van de aantallen beschermde soorten die zijn waargenomen in het betreffende kilometerhok.

Om een algemene indruk van de locatie te verkrijgen en de informatie van het Natuurloket te verifiëren is een veldinventarisatie uitgevoerd. Tijdens het locatiebezoek is door middel van zicht- en hoorwaarnemingen vastgesteld of verblijfplaatsen van planten- of diersoorten aanwezig zijn. Hierbij is tevens gelet op kenmerken van de aanwezigheid van verblijfplaatsen, zoals sporen, uitwerpselen en nesten uit voorgaande broedseizoenen.

De veldinventarisatie betreft een seizoensgebonden momentopname en geeft een beeld van de actuele situatie. De situatie kan eventueel op een later moment afwijken.

Aan de hand van het Nederlands Soortenregister is bepaald of de op locatie aangetroffen planten en diersoorten een beschermde status hebben of voorkomen op Rode Lijsten.

4 ONDERZOEKSRISULTATEN

4.1 Beschrijving van de onderzoekslocatie

De onderzoekslocatie ligt aan de Cuneraweg, aan de rand van de bebouwde kom van Veenendaal. De globale coördinaten (volgens het Rijksdriehoeksstelsel) van de onderzoekslocatie zijn:

X = 165,950 en Y = 445,950.

Het perceel wordt kadastraal aangeduid als Rhenen, sectie A nummers 836.

De onderzoekslocatie bestaat uit een paardenweide/grasland. Binnen de grenzen van de onderzoekslocatie komen geen bebouwingen of verhardingen voor.

Ten zuidoosten van de locatie bevindt zich de woonbebouwing van de locatie Cuneraweg 334. De noordwestelijke terreingrens wordt gevormd door een houtwal van voornamelijk zomereiken.

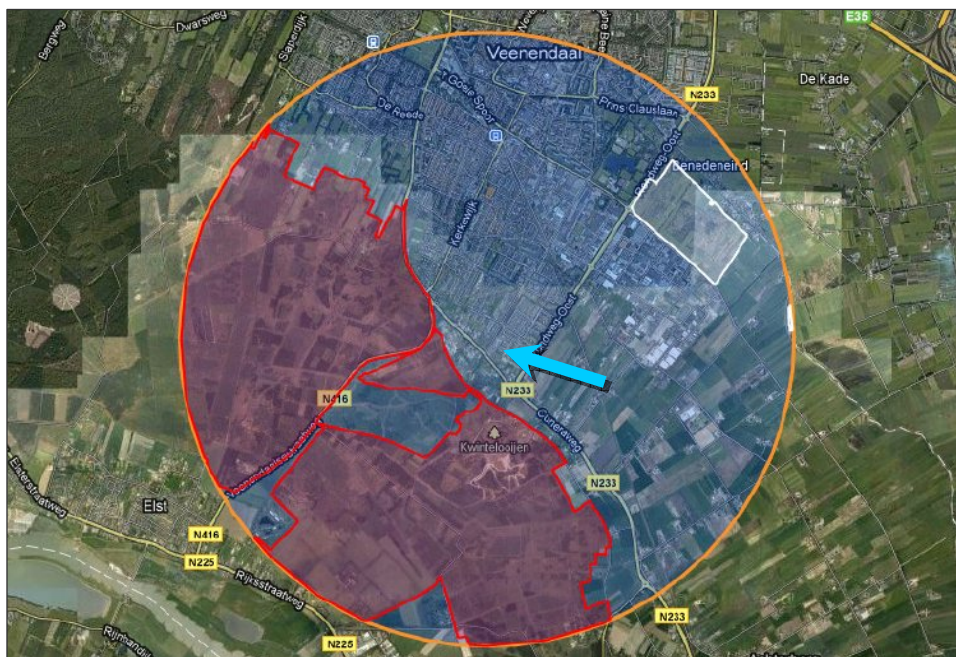
Ten noordoosten bevindt zich de woonbebouwing van de Verwiedelaan en ten zuidenwesten de Cuneraweg.

Het voornemen bestaat om ter plaatse van de onderzoekslocatie woningbouw te realiseren.

De topografische ligging van de onderzoekslocatie is weergegeven in bijlage 1. Voor een gedetailleerd overzicht van de locatie wordt verwezen naar de foto's in bijlage 3 en de tekening in bijlage 4.

4.2 Beschermd natuurgebieden in de omgeving

Uit het raadplegen van de gebiedendatabase van het ministerie van EL&I is gebleken dat de locatie niet is aangewezen als een speciale beschermingszone, zoals bedoeld in de Natuurbeschermingswet. Wel bevinden zich binnen een straal van 3 kilometer rond de onderzoekslocatie speciale beschermingszones.

In de bovenstaande figuur is de ligging van de speciale beschermingszones met een kleur aangegeven. De onderzoekslocatie ligt in het midden van het zoekgebied (oranje cirkel, blauwe pijl).

Nationaal Park “Utrechtse Heuvelrug”

Het rood omkaderde gebied betreft het Nationaal Park “Utrechtse Heuvelrug”.

De Utrechtse Heuvelrug kreeg in 2003 de definitieve status van nationaal park. Het is een hoge zandrug in het landschap van de provincie Utrecht, tussen de noordelijke randmeren en de rivier de Nederrijn in het zuiden. Het hoogste punt is de Amerongse berg: 68 meter boven zeeniveau. De eigenaren zijn Staatsbosbeheer, Het Utrechts Landschap en Natuurmonumenten. Het gehele parkgebied is circa 6.000 hectare groot.

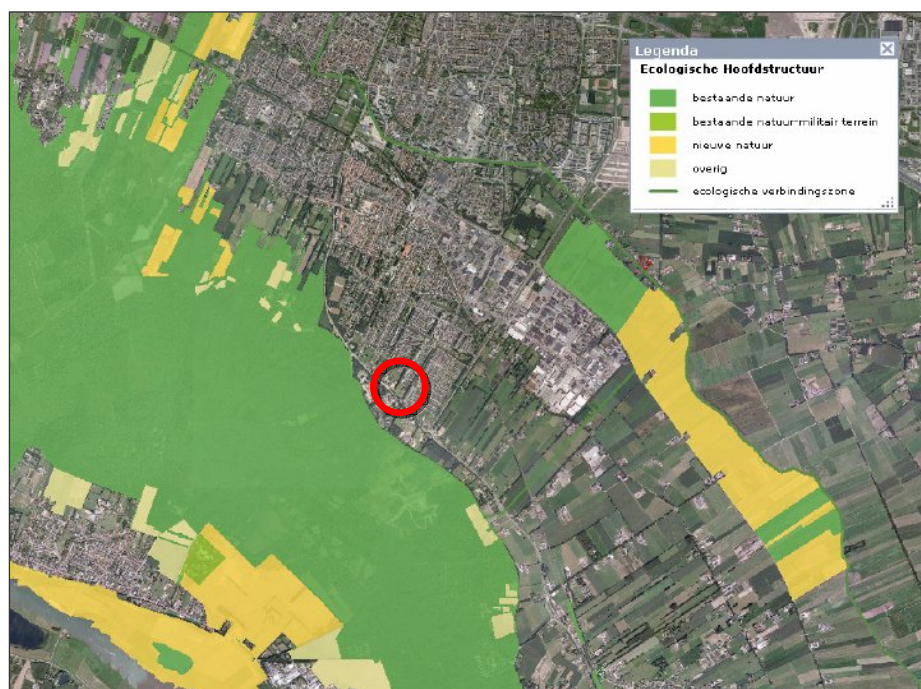
Natura 2000-gebied “Binnenveld”

Het wit omkaderde gebied betreft het Natura 2000 gebied “Binnenveld”.

Dit gebied is in ontwerp gepubliceerd door de minister van LNV op 23 september 2009 en heeft van 24 september tot en met 4 november 2009 ter inzage gelegen. Het gebied is nog niet definitief aangewezen.

Het Binnenveld is een blauwgraslandreservaat in het zuidelijk deel van de Gelderse vallei. De meent wordt gevoed door basenrijk kwelwater (afkomstig van de Veluwe) dat ervoor zorgt dat in het gebied gebufferde, schrale bodems aanwezig zijn. Het terrein heeft een venige bodem waarin plaatselijk zandopduikingen optreden en juist op deze zandopduikingen, waar basenrijk water via de capillaire werking een sterke opstijging kan vertonen, wordt blauwgrasland aangetroffen.

Uit het raadplegen van webkaarten van de Provincie Utrecht blijkt dat de onderzoekslocatie niet de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) ligt. In de hierna volgende afbeelding is de EHS aangegeven. De onderzoekslocatie ligt in de rode cirkel.

4.3 Gegevens Natuurloket

Om een indicatie te krijgen van eventueel aanwezige beschermde flora en fauna is bij het Natuurloket een "Beknopte eenmalige levering uit de NDFF" opgevraagd voor het kilometerhok 165-445 (zie bijlage 2). In acht moet worden genomen dat de gegevens afkomstig zijn uit onderzoeken/waarnemingen die niet altijd vlakdekkend zijn uitgevoerd of gericht zijn op het verkrijgen van een volledig overzicht van soorten. Uit de informatie van het Natuurloket blijkt dat beschermde of bedreigde soorten uit de volgende soortgroepen zijn aangetroffen in het betreffende kilometerhok:

- Vaatplanten;
- Zoogdieren;
- Vogels;
- Amfibieën;
- Reptielen;
- Dagvlinders;
- Overige ongewervelden.

4.4 Gegevens veldinventarisatie

Ten behoeve van de natuurtoets is een veldinventarisatie uitgevoerd op 28 april 2011.

De veldinventarisatie is uitgevoerd om een algemene indruk van de locatie te verkrijgen, waarbij de gegevens van het bronnenonderzoek zijn geverifieerd. Tijdens het locatiebezoek zijn enkele foto's gemaakt. Deze foto's zijn opgenomen in bijlage 3.

Op basis van het terreintype en het terreingebruik zijn de volgende soortgroepen het meest relevant voor de locatie:

- Vaatplanten
- Vogels
- Zoogdieren

De veldinventarisatie heeft zich voornamelijk gericht op het voorkomen van soorten uit deze soortgroepen. Beschermde soorten uit de overige soortgroepen zijn gezien de functie en het gebruik van de locatie niet te verwachten.

Vaatplanten:

De volgende wilde plantensoorten (vaatplanten) zijn aangetroffen: Gewone reigersbek, Akkerhoornbloem, Gewone paardebloem, Kleine ooievaarsbek, Fluitekruid, Vogelmuur, Grote Brandnetel, Smalle weegbree, Gewone berenklaauw, Ridderzuring, Kruidende boterbloem, Paarse dovenetel, Echte kamille, Melganzevoet, Grote weegbree, Akkerdistel, Stinkende gouwe, Madeliefje, Sint-janskruid, Vingerhoedskruid, Look-zonder-look, Braam, Perzikkruid, Veldzuring, Akkerviooltje, zevenblad, witte dovenetel en grassen.

Vogels:

Op de locatie zijn de volgende vogelsoorten waargenomen (zicht en hoorwaarnemingen):

Zwartkop, Tjif-tjaf, Merel, Houtduif, Ekster, Kauw en Vink.

Op het onderzochte terreindeel (paardenweide/grasland) zijn geen broedgevallen van deze soorten te verwachten. Wel zijn de begroeiingen rond het onderzochte terreindeel (o.a. de houtwal op de noordwestelijke grens en de tuinbeplantingen van de Cuneraweg 338) geschikte broedplaatsen voor vogels.

Specifiek is gelet op de mogelijke aanwezigheid van jaarrond beschermde vogelnesten of de geschiktheid van het onderzochte perceel voor de betreffende vogelsoorten¹. Nesten of verblijfsplaatsen van de betreffende vogelsoorten zijn echter niet aanwezig.

Zoogdieren:

Voor het onderzoek naar de aanwezigheid van zoogdieren is vooral gelet op kenmerken van vaste verblijfsplaatsen, zoals graaf- en loopsporen, holen, prooiresten en uitwerpselen. Daarbij zijn op het onderzochte perceel graafsporen van de Mol en graafsporen en uitwerpselen van het Konijn aangetroffen.

Er is geen sprake van bebouwing. Vaste verblijfsplaatsen van vleermuizen of andere gebouwbewonende soorten zoals de Steenmarter zijn hierdoor niet aanwezig.

De houtwal langs de noordwestelijke terreingrens betreft een mogelijke vliegroute voor vleermuizen. Omdat hier geen ruimtelijke ingrepen gepland zijn is hieraan binnen deze natuurtoets verder geen aandacht besteed.

Overige soortgroepen:

Overige bijzonderheden of kenmerken van vaste verblijfsplaatsen van overige soorten zijn niet opgemerkt. Op basis van het huidige terreingebruik worden deze niet verwacht.

¹ De nesten van de volgende soorten zijn jaarrond beschermd, voor ruimtelijke ingrepen buiten het broedseizoen is hiervoor een ontheffing benodigd: Boomvalk, Buizerd, Gierzwaluw, Grote gele kwikstaart, Havik, Huismus, Kerkuil, Oehoe, Ooievaar, Ransuil, Roek, Slechtvalk, Sperwer, Steenuil, Wespandief en Zwarte wouw.

5 INTERPRETATIE ONDERZOEKSGEGEVENS

5.1 Relaties tot beschermde gebieden in de omgeving

Natuurbeschermingswet

De onderzoekslocatie is niet is aangewezen als een speciale beschermingszone, zoals bedoeld in de Natuurbeschermingswet. Wel bevindt zich binnen een straal van 3,0 km rond de onderzoekslocatie het Nationaal Park “Utrechtse heuvelrug” en het Natura 2000-gebied “Middenveld”.

De voorgenomen ruimtelijke ingrepen veroorzaken door de grote afstand tot deze gebieden en barrièrewerking geen schadelijke effecten. De Natuurbeschermingswet is hierdoor niet aan de orde en een vergunning, zoals bedoeld in artikel 16 (beschermde natuurmonumenten) of 19d (Vogel- en Habitatrichtlijngebieden) is niet benodigd.

Ecologische hoofdstructuur

De nieuwbouwlocatie ligt niet in of tegen de Ecologische Hoofdstructuur (EHS). Hierdoor zijn geen beperkingen of maatregelen aan de orde.

5.2 Gegevens geraadpleegde bronnen

Uit inventarisaties naar de aanwezige dier- en plantensoorten ter plaatse van het kilometerhok 165-445 is naar voren gekomen dat soorten aanwezig kunnen zijn die een beschermde status hebben in het kader van de Flora- en Faunawet. Het gaat hierbij om soorten uit de soortgroepen vaatplanten, zoogdieren, vogels, amfibieën, reptielen, dagvlinders en overige ongewervelden.

Deze gegevens zijn tijdens de veldinventarisatie geverifieerd. Het voorkomen van soorten uit de relevante soortgroepen is met de veldinventarisatie gedeeltelijk bevestigd.

5.3 Gegevens veldinventarisatie

Op basis van de gegevens van de geraadpleegde bronnen en de uitgevoerde veldinventarisatie zijn een aantal soortgroepen van belang voor de onderzochte locatie. Onderstaand zijn de betreffende soortgroepen toegelicht.

5.3.1 Vaatplanten

Tijdens de veldinventarisatie is het voorkomen van wilde inheemse plantensoorten vastgesteld. De aanwezige plantensoorten zijn algemeen voorkomend en niet beschermd of vermeld op de rode lijst. Ten aanzien van vaatplanten zijn de voorgenomen ruimtelijke ingrepen niet in strijd met de bepalingen in de Flora- en faunawet en zijn geen specifieke maatregelen of een ontheffing benodigd.

5.3.2 Broedvogels

De nieuwbouwlocatie is ongeschikt als broedlocatie voor vogels. Ten aanzien van broedvogels zijn de voorgenomen ruimtelijke ingrepen niet in strijd met de bepalingen in de Flora- en faunawet en zijn geen specifieke maatregelen of een ontheffing benodigd.

5.3.3 Zoogdieren

Ter plaatse van de nieuwbouwlocatie (maïsakker) zijn kenmerken aangetroffen van de aanwezigheid van het Konijn en de Mol. Kenmerken van vaste verblijfplaatsen van overige zoogdieren zijn niet aangetroffen.

Het konijn betreft een beschermde soort waarvoor op basis van artikel 75.4 een vrijstelling geldt van artikel 8 t/m 12 (Staatscourant 2005, 23, bijlage 4). De Mol betreft een beschermde soort waarvoor op basis van artikel 75.4 een vrijstelling geldt van artikel 9 t/m 11 (Staatsblad 2004, 501, artikel 16.e.2) Deze vrijstellingen gelden voor ongedierte bestrijding, bestendig beheer, gebruik en onderhoud en in het kader van ruimtelijke ontwikkeling en inrichting.

In verband met deze vrijstellingen zijn geen verdere maatregelen of een ontheffing noodzakelijk voor de voorgenomen nieuwbouw.

5.3.4 Overige soortgroepen

Gezien de functie en het gebruik van de onderzoekslocatie (paardenweide/grasland) en het ontbreken van specifieke kenmerken zijn geen beschermde soorten uit overige soortgroepen te verwachten. Specifieke maatregelen of een ontheffing ten aanzien van overige soorten zijn derhalve niet aan de orde.

6 CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN

6.1 Onderzoeksresultaten

Gebiedsbescherming

Omdat geen significant nadelige effecten op speciale beschermingszones te verwachten zijn, is de Natuurbeschermingswet niet van toepassing op de voorgenumen ruimtelijke ingrepen. De onderzochte locatie ligt niet in of tegen de Ecologische Hoofdstructuur (EHS).

Soortenbescherming

Op basis van de uitgevoerde natuurtoets wordt geconcludeerd dat er beschermde soorten voorkomen op de onderzochte locatie. Hierdoor is de Flora- en faunawet van toepassing.

Op basis van gegevens uit geraadpleegde bronnen en de uitgevoerde veldinventarisatie zijn een aantal soortgroepen van belang voor de onderzoekslocatie. Onderstaand zijn de betreffende soortgroepen toegelicht.

Vaatplanten:

De onderzoekslocatie heeft een betekenis voor een aantal algemene wilde plantensoorten. De betreffende soorten zijn niet beschermd en staan niet vermeld op de Rode Lijst.

Broedvogels:

De nieuwbouwlocatie (paardenweide/grasland) is ongeschikt als broedlocatie voor vogels. Wel zijn de aangrenzende terreindelen geschikt als broedlocatie voor vogels.

Zoogdieren:

Op de nieuwbouwlocatie zijn kenmerken aangetroffen van de aanwezigheid van het Konijn en de Mol. Door het ontbreken van bebouwing zijn er geen verblijfsplaatsen van gebouwbewonende soorten, waaronder vleermuizen, aanwezig.

Overige soorten:

Gezien de functie en het gebruik van de onderzoekslocatie (paardenweide/grasland) en het ontbreken van specifieke kenmerken zijn geen beschermde soorten uit overige soortgroepen te verwachten.

6.2 Maatregelen, vergunning/ontheffing

Gebiedsbescherming

Er zijn geen maatregelen of vergunningen benodigd in het kader van de Natuurbeschermingswet of de Ecologische Hoofdstructuur.

Soortenbescherming

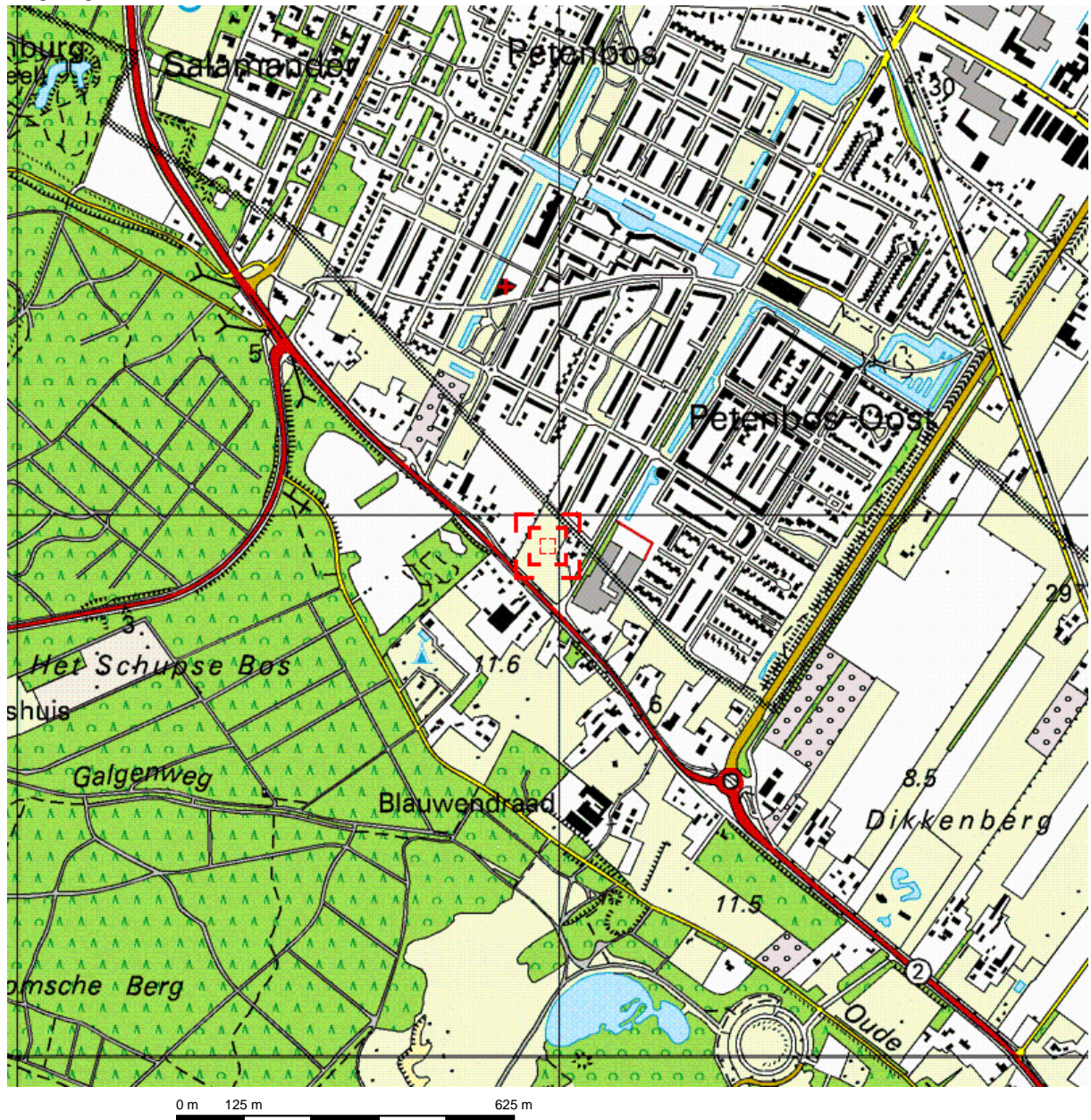
Het Konijn en de Mol zijn laag beschermd. Voor deze soorten geldt een algemene vrijstellingsregeling bij ongedierte bestrijding, bestendig beheer, gebruik en onderhoud en in het kader van ruimtelijke ontwikkeling en inrichting. Hierdoor zijn geen specifieke maatregelen of een ontheffing noodzakelijk.

6.3 Zorgplicht Flora- en faunawet

Op alle in het wild voorkomende planten- en diersoorten, ongeacht of deze beschermd of vrijgesteld zijn of als een ontheffing is verkregen, is de zorgplicht van toepassing.

De zorgplicht gebied een ieder om voldoende zorg in acht te nemen voor in het wild levende planten en dieren. Handelingen met nadelige gevolgen moeten zoveel mogelijk achterwege gelaten worden of er moeten maatregelen worden getroffen om nadelige gevolgen te voorkomen of beperken.

bijlage 1:
Topografische ligging van de onderzoekslocatie

Deze kaart is noordgericht.

Schaal 1: 12500

Hier bevindt zich Kadastraal object RHENEN A 836

© De auteursrechten en databankenrechten zijn voorbehouden aan de Topografische Dienst Kadaster.

bebouwd gebied a huizenblok, groot gebouw b huizen c hoogbouw d kas wegen autosnelweg hoofdweg met gescheiden rijbanen hoofdweg regionale weg met gescheiden rijbanen regionale weg lokale weg met gescheiden rijbanen lokale weg weg met loose of slechte verharding onverharde weg straat/overige weg wandelgebied fietspad pad, voetpad weg in aanleg weg in ontwerp viaduct tunnel vaste brug beweegbare brug brug op pijlers	spoorwegen spoorweg: enkelspoor spoorweg: dubbelspoor spoorweg: driespoorig spoorweg: viersporig a station b laadperron tram a metro bovengronds b metrostation hydrografie waterloop: smaller dan 3 m waterloop: 3-6 m breed waterloop: breder dan 6 m a schutsluis b brug c vonder d koedam a grondduiker b stuw c duiker d sluis bodemgebruik a weide met sloten b bouwland met greppels c boomgaard d fruitkwekerij e boomkwekerij f weide met populieren g loofbos h naaldbos i gemengd bos j griend k heide l zand m dras en riet n heg en houtwal	overige symbolen a kerk, moskee b toren, hoge koepel c kerk, moskee met toren d markant object e watertoren f vuurtoren a gemeentehuis b postkantoor c politiebureau d wegwijzer a kapel b kruis c vlampijp d telescoop a windmolen b watermolen c windmolentje d windturbine a olijepompinstallatie b seinmast c zendmast a hunebed b monument c poldergemaal a begraaftplaats b boom c paal d opslagtank a kampeertrein b sportcomplex c ziekenhuis schietbaan afrastrering hoogspanningsleiding met mast muur geluidswering

bijlage 2:
Beknopte eenmalige levering uit de NDFF

disclaimer De Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) is de meest omvangrijke landelijke informatiebron van verspreidingsgegevens en bevat betrouwbare waarnemingen van planten en dieren in een bepaald gebied. Het systeem is in opbouw, nieuwe gegevens worden met regelmaat toegevoegd. Alle gegevens in de NDFF zijn door de Gegevensautoriteit Natuur gevalideerd. Nader (veld-)onderzoek kan noodzakelijk zijn om aanwezigheid van een soort te bevestigen of uit te sluiten.

naam project 110693
doel project Natuurtoets
datum do, 21/04/2011 - 12:52
ordernummer OHNL-2011-1074
geselecteerde kilometerhokken
165-445

Op de volgende pagina's vindt u eerst de beknopte eenmalige levering en vervolgens de toelichting erop.

Mocht u vragen hebben dan kunt u contact opnemen met de Helpdesk van Het Natuurloket:

e-mail: info@natuurloket.nl

telefoon: 0800 2356333

165-445	vaatplanten	mossen	korstmossen	paddenstoelen	zoogdieren	vogels	amfibieën	reptielen	vissen	dagvlinders	macronachtvlinders	micronachtvlinders	libellen	sprinkhanen en krekels	overige ongewervelden	zeeorganismen
Rode-Lijstsoorten	11	6	1			44	1	2		5			3	1	7	
Ffwet soorten tabel 1	2				7		5								2	
Ffwet soorten tabel 2+3	4				2		1	2		2						
Ffwet vogels						158										
Hrl soorten bijlage II																
Hrl soorten bijlage IV					1		1	1								
aantal soorten	310	92	4	3	9	158 *	6	2	1	21	49	12	31	11	66	
volledigheid onderzoek	onbepaald	goed	matig	slecht	slecht	slecht/matig	onbepaald	onbepaald	slecht	goed	matig	slecht	goed	goed	onbepaald	niet
onderzoekperiode	1990-2010	2000-2010	2000-2010	2000-2010	2000-2010	2000-2010	2000-2010	2000-2010	2000-2010	2000-2010	2000-2010	2000-2010	2000-2010	2000-2010	2000-2010	2000-2010

Toelichting op de tabel

Soortgroepen

In de gehanteerde indeling is Overige ongewervelden een diverse groep met daarin alle wespen, bijen, mieren, netvleugelige, steenvliegen, kevers, vliegen, muggen, haften, wantsen, cicaden, luizen, schorpioenvliegen en overige insecten, spinnen, mijten, hooiwagens, duizendpoten, miljoenpoten, pissebedden, kakkerlakken, oorwormen, weinigpotigen, vlokreeften, lagere kreeftachtigen, weekdieren, slakken, ringwormen, snoerwormen en wormachtigen zoals bloedzuigers.

Onder de soortgroep Zeeorganismen vallen: hydroidpoliepen, mosdiertjes, mysisgarnalen, ribkwallen, stekelhuidigen, zakpijpen, zeepissebedden, zeepokken, eendenmossels, krabbezakjes, zeespinnen en grote kreeftachtigen (kreeften, krabben en garnalen). Dit betekent dat waarnemingen van de Europese kreeft (*Astacus astacus*) en andere in zoetwater levende rivierkreeften onder Zeeorganismen te vinden zijn. Zeezoogdieren zijn te vinden onder Zoogdieren.

Rode-Lijstsoorten

In de tabel staat voor elk kilometerhok per soortgroep vermeld hoeveel soorten op de Rode Lijst staan. Rode Lijsten worden formeel vastgesteld door het ministerie van LNV. De gehanteerde Rode Lijsten zijn (inclusief link naar website van ministerie van LNV met verwijzing naar pdf van het besluit):

vaatplanten:	Besluit Rode Lijsten 5 november 2004
mossen:	Besluit Rode Lijsten 5 november 2004
korstmossen:	Besluit Rode Lijsten 5 november 2004 ¹
paddenstoelen:	Besluit Rode Lijsten 5 november 2004 ²
zoogdieren:	Besluit Rode Lijsten 4 september 2009
vogels:	Besluit Rode Lijsten 5 november 2004
amfibieën:	Besluit Rode Lijsten 4 september 2009
reptielen:	Besluit Rode Lijsten 4 september 2009
vissen:	Besluit Rode Lijsten 5 november 2004
dagvlinders:	Besluit Rode Lijsten 4 september 2009
macronachtvlinders:	geen Rode Lijst
micronachtvlinders:	geen Rode Lijst
libellen:	Besluit Rode Lijsten 5 november 2004
sprinkhanen en krekels:	Besluit Rode Lijsten 5 november 2004
overige ongewervelden:	Besluit Rode Lijsten 5 november 2004 ³
zeeorganismen:	geen Rode Lijst

Ffwet soorten tabel 1

Alle soorten van tabel 1 van de Flora- en faunawet, te vinden in de pdf op de website van het ministerie van LNV ([beschermde soorten van de Flora- en faunawet](#)).

¹ Na vaststelling van de Rode Lijst is gebleken dat *Haematomma ochroleucum* onterecht op de Rode Lijst stond; deze is er vervolgens van afgehaald ([verantwoording Database Soorten in wetgeving en beleid](#)).

² De Rode Lijst voor paddenstoelen uit 2009 is nog niet geïmplementeerd in de NDFF; hier vindt u het Besluit: [Besluit Rode Lijsten 4 september 2009](#).

³ het gaat hier om besluiten voor de soortgroepen bijen, kokerjuffers, steenvliegen, haften, platwormen en land- en zoetwaterweekdieren.

Ffwet soorten tabel 2+3

Soorten van tabel 2 en 3 van de Flora- en faunawet, te vinden in de pdf op de website van het ministerie van LNV ([beschermde soorten van de Flora- en faunawet](#)).

Ffwet vogels

Alle vogelsoorten, behalve exoten, zijn beschermd krachtens de Flora- en faunawet.

Hrl soorten bijlage II

In de Europese Habitatrichtlijn staan in Bijlage II de soorten waarvoor beschermde gebieden moeten worden aangewezen. Op de site van het ministerie van LNV kunt u een overzicht vinden van de soorten ([beschermde soorten Habitatrichtlijn Bijlage II](#)). Welke gebieden dit zijn is per soort op te zoeken via [Natura 2000-gebieden](#).

Hrl soorten bijlage IV

In de Europese Habitatrichtlijn staan op Bijlage IV de soorten aangewezen die strikt beschermd zijn; de meeste soorten staan in tabel 3 van de Flora- en faunawet. Op de website van het ministerie van LNV kunt u een overzicht vinden: [beschermde soorten Habitatrichtlijn Bijlage IV](#).

Aantal soorten

Het totaal aantal soorten per soortgroep per kilometerhok in de periode zoals aangegeven. Meegenomen zijn alle waarnemingen:

- die geheel of gedeeltelijk binnen de selectie liggen;
- die zijn gevalideerd en daarbij de classificatie 'betrouwbaar' hebben meegekregen;
- waarvan de bronhouder heeft aangegeven dat ze uitgeleverd mogen worden.

Indien er een asterisk (*) in het veld staat betekent dit dat een deel van de waarnemingen pas na expliciete toestemming van de bronhouder mag worden uitgeleverd. Het kan dus zijn dat in de Eenmalige levering niet alle waarnemingen worden geleverd die optellen tot de Beknopte eenmalige levering. Ook kan het zijn dat deze gegevens later worden geleverd.

Volledigheid onderzoek

Voor elke soortgroep is aangegeven hoe volledig een specifiek kilometerhok is onderzocht. Er wordt hierbij gewerkt met een normering in maximaal 5 klassen: Niet, Slecht, Matig, Redelijk en Goed onderzocht. In onderstaande toelichting is per soortgroep aangegeven welke regels hierbij gehanteerd zijn en over welke periode.

Vaatplanten (1990 – 2010)

Om de volledigheid van onderzoek vast te stellen wordt het soortenaantal per kilometerhok vergeleken met het gemiddeld soortenaantal van een kilometerhok in dezelfde regio. Dit aantal is afhankelijk van onder andere bodemtype, waterhuishouding, schaal van het landschap en bodemgebruik. Daarom is de indeling van Nederland in 38 ecodistricten gebruikt als regio-indeling. Het gemiddeld aantal soorten per kilometerhok is bepaald aan de hand van inventarisaties uit het verleden. De aanname hierbij is dat de in het verleden vastgestelde floristische waarden een goede basis vormen voor een benadering van de actuele waarden. Het gemiddeld aantal aangetroffen soorten per kilometerhok loopt van 127 (grote, recente polders) tot 306 (kalkrijke duinen).

klasse	definitie
goed	aantal soorten is groter dan het gemiddelde van het ecodistrict minus de standaarddeviatie
redelijk	n.v.t.
matig	overige gevallen
slecht	aantal soorten per kilometerhok is kleiner dan 26 of, als het aantal soorten kleiner is dan het gemiddelde van het ecodistrict, minus tweemaal de standaarddeviatie.
niet	geen waarnemingen

Mossen (2000 – 2010)

Gegevens van mossen zijn veelal afkomstig van natuurgebieden en stedelijk gebied. De meeste bedreigde mossoorten komen vooral voor op vochtige plaatsen en in bossen.

klasse	definitie
goed	meer dan 30 soorten
redelijk	11-30 soorten
matig	1-10 soorten
slecht	n.v.t.
niet	geen waarnemingen

Korstmossen (2000 – 2010)

Gegevens van korstmossen zijn voornamelijk afkomstig van bos, heide en stuifzand, laanbomen en muren van oude gebouwen. Korstmossen kunnen in alle seizoenen worden gevonden.

klasse	definitie
goed	meer dan 20 soorten
redelijk	11-20 soorten
matig	1-10 soorten
slecht	n.v.t.
niet	geen waarnemingen

Paddenstoelen (2000 – 2010)

Om de volledigheid van een inventarisatie te definiëren zouden voor elk kilometerhok naast de aantallen waarnemingen en soorten ook specifieke biotoopkenmerken moeten worden meegewogen. Voor paddenstoelen is een dergelijke weging nog niet op landelijke schaal mogelijk. Vooral nog wordt uitgegaan van het globale (niet statistisch onderbouwde) ervaringsfeit dat een "serieus" onderzoek in een hok in een goede tijd minstens een bepaald aantal verschillende soorten moet opleveren, met een eveneens globale correctie voor het feit dat dit aantal in een "goed" hok met minder waarnemingen wordt bereikt dan in een "slecht" hok.

klasse	definitie
goed	250 of meer soorten; of 1000 of meer waarnemingen
redelijk	overige gevallen
matig	n.v.t.
slecht	minder dan 50 soorten; of minder dan 100 waarnemingen
niet	geen waarnemingen

Zoogdieren (2000 – 2010)

Voor zoogdieren is de onderzoekskwaliteit voor een kilometerhok bepaald op grond van twee aspecten die voor de totaalscore worden opgeteld.

1. het aantal waargenomen soorten sinds het jaar 2000

aantal soorten	aantal punten
1	0
2-4	5
5-9	10
10-99	15

2. uitvoering van een of meerdere projecten van het Netwerk Ecologische Monitoring of het VerspreidingsONderzoek LandZoogdieren (VONZ), waarin de aanwezigheid van een bepaalde set soorten (bijvoorbeeld muizen en spitsmuizen of vleermuizen) systematisch bepaald wordt.

NEM- of VONZ-project	aantal punten
braakbalmonitoring	15
vleermuiswintertellingen	30
muizen vangen met inloopvallen	30
vleermuiszoldertellingen	30
hazelmuistellingen	10

klasse	definitie
goed	100 – 1000 punten
redelijk	65 – 99 punten
matig	25 – 64 punten
slecht	0 – 24 punten
niet	geen waarnemingen

Vogels (2000 – 2010)

In de regel wordt er bij vogels onderscheid gemaakt tussen broedvogels (reproduceren) en water- en wintervogels (foerageren en pleisteren). Voor beide wordt in de tabel de onderzoeksvolledigheid gegeven, eerst broedvogels, dan water- en wintervogels.

Voor het bepalen van de volledigheid van onderzoek wordt niet alleen gekeken naar het aantal vastgestelde soorten maar ook naar de onderzoeksintensiteit (is een gebied c.q. kilometerhok voldoende bekeken om iets te zeggen over het voorkomen van de vogelbevolking). Losse waarnemingen worden in deze berekening niet meegenomen.

Broedvogels

In de jaren 1998-2000 is er in het kader van het *Atlasproject* van de Nederlandse Broedvogels in geheel Nederland gewerkt aan het vergaren van broedvogeldata op het niveau van kilometerhokken. In besloten tot halfopen landschappen wordt 70-80% van de werkelijk in een kilometerhok aanwezige soorten vastgesteld. In open landschappen wordt uitgegaan van minimaal 80-100%. Een kilometerhok waar atlaswerk heeft plaatsgevonden wordt als redelijk onderzocht gekwalificeerd.

Het *Landelijk Soortenonderzoek Broedvogels (LSB)* is in zijn huidige opzet in 1996 van start gegaan. Het richt zich op het jaarlijks verzamelen van de aantallen broedgevallen van in kolonies broedende soorten en de aantallen broedgevallen van zeldzame soorten. Van een selectie van zeldzame broedvogelsoorten wordt hierbij ook de verspreiding jaarlijks in kaart gebracht. Van de kolonievogelsoorten mag uitgegaan worden van een vrijwel landdekkende inventarisatie.

Een kilometerhok is matig onderzocht als er na 1993 drie of meer keren een kolonie- en/of zeldzame soort is gemeld.

Het *Broedvogel Monitoring Project (BMP)* is in 1984 van start gegaan en heeft tot doel de aantalveranderingen van min of meer algemene vogelsoorten te volgen. In vaste proefvlakken van 15 tot 500 hectare groot verspreid over Nederland wordt jaarlijks een vaste selectie aan soorten onderzocht. De selectie van soorten kan bestaan uit alle soorten of uit een set van bijzondere soorten, bijvoorbeeld alleen weidevogels (BMP-W). Een kilometerhok is goed onderzocht als er na 1995 twee keer een proefvlak is onderzocht. Als er een BMP-W proefvlak is onderzocht is het kilometerhok redelijk onderzocht.

klasse	definitie
goed	na 1995 twee keer een proefvlak BMP
redelijk	proefvlak BMP-W; of atlasproject 1998-2000
matig	drie of meer keer een kolonie- of zeldzame soort (LSB) gemeld
slecht	n.v.t.
niet	geen waarnemingen

Water- en wintervogels

Vanaf seizoen 1992/93 is de coördinatie van de *watervogeltellingen* ondergebracht bij SOVON. Het gaat daarbij om de maandelijkse ganzen- en zwanentellingen, maandelijkse tellingen van de Zoete Rijkswateren, de midwintertelling in januari en tellingen in de Waddenzee. Bij een evaluatie van deze verscheidenheid aan watervogelprojecten, bleek de genoemde opzet niet geheel te voldoen. Door de projectmatige aanpak bleef de informatie over het voorkomen van watervogels versnipperd. Met ingang van het winterhalfjaar 2000/01 is het netwerk aan telgebieden uitgebreid, wordt het merendeel van de belangrijke watervogelgebieden in het winterhalfjaar maandelijks geteld en worden alle projectresultaten in een gezamenlijk rapport opgenomen.

Een kilometerhok is goed onderzocht als er >25 maanden geteld is in de laatste 5 jaar. Als er >10 en <25 maanden is geteld in de laatste 5 jaar is het hok redelijk onderzocht. >5 en <10 maanden geteld is matig onderzocht.

Het *Punt Transect Tellingenproject (PTT)* is het oudste monitoringproject van SOVON en werd in 1978 in het leven geroepen omdat van veel, vooral algemeen voorkomende, wintervogels vrijwel niets bekend was over de aantalsontwikkelingen binnen Nederland. De doelstellingen van het door SOVON en het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) opgezette project waren (a) het volgen van de aantalsontwikkelingen van zoveel mogelijk soorten winter- en trekvogels door de jaren heen, zo mogelijk in relatie tot de achterliggende oorzaken en (b) het volgen van de veranderingen in de verspreiding van winter- en trekvogels. De uitvoering van het project is op alle punten gestandaardiseerd en houdt in dat waarnemers puntsgewijs op een vaste route gedurende een vaste tijd alle vogels tellen.

Als er minimaal 2 punten meerjarig zijn onderzocht is het kilometerhok matig onderzocht. In alle andere gevallen is het kilometerhok slecht onderzocht.

klasse	definitie
goed	watervogeltellingen gedurende meer dan 24 maanden in de afgelopen 5 jaar
redelijk	watervogeltellingen gedurende 11 tot 24 maanden in de afgelopen 5 jaar
matig	meerjarig PTT van minimaal 2 punten; of watervogeltellingen gedurende 5 – 10 maanden in de afgelopen 5 jaar
slecht	niet minimaal 2 punten meerjarig PTT; of watervogeltellingen gedurende minder dan 5 maanden in de afgelopen 5 jaar
niet	geen waarnemingen

Amfibieën (2000 – 2010)

Het aantal waarnemingen is in eerste instantiebepalend voor de onderzoekskwaliteit. Daarnaast worden er correcties toegepast op basis van de periode waarin de waarnemingen zijn gedaan en op basis van de aantallen soorten die wel of niet op de Rode Lijst staan.

klasse	definitie
goed	meetnetactiviteit in het kilometerhok; of meer dan 15 waarnemingen
redelijk	8 – 14 waarnemingen
matig	3 – 7 waarnemingen
slecht	1 – 2 waarnemingen
niet	geen waarnemingen

correctie 1

Voor elke soort zijn zogenaamde “vroeg” en “late” perioden van waarnemingen vastgesteld. Indien er in een kilometerhok meerdere waarnemingen uit de vroeg en de late periode zijn gedaan, wordt een klasse hoger aan het kilometerhok gekoppeld.

waarneming van:	periode
een willekeurige salamander in de periode februari – april	vroeg
een Gewone pad, Heikikker of Bruine kikker in de periode februari – juni	vroeg
een willekeurige salamander in de periode mei – augustus	laat
een willekeurige pad of kikker in de periode mei – augustus NIET zijnde van de Gewone pad of Heikikker of Bruine kikker	laat

correctie 2

Bovenop de bovenstaande indeling en eerste correctie vindt nog een tweede correctie plaats als onderstaande geldt. Dit gebeurt alleen indien er sprake is van een exacte overeenkomst; is dat niet het geval dan vindt er geen verdere correctie plaats.

aantal Rode-Lijstsoorten	aantal soorten niet op de Rode Lijst	correctie
1 of meer	5 of meer	een klasse hoger
2 of meer	4	een klasse hoger
3 of meer	3	een klasse hoger
1 of meer	0	een klasse lager indien Matig, Redelijk of Goed onderzocht

Reptielen (2000 – 2010)

Het aantal waarnemingen is in eerste instantie bepalend voor de onderzoekskwaliteit. Daarnaast worden er correcties toegepast op basis van de periode waarin de waarnemingen zijn gedaan en op basis van de aantallen soorten die wel of niet op de Rode Lijst staan.

klasse	definitie
goed	meetnetactiviteit in het kilometerhok; of meer dan 8 waarnemingen
redelijk	4 – 7 waarnemingen
matig	2 – 3 waarnemingen
slecht	1 waarneming
niet	geen waarnemingen

correctie 1

Voor elke soort zijn zogenaamde “vroeg” en “late” perioden van waarnemingen vastgesteld. Indien er in een kilometerhok meerdere waarnemingen uit de vroeg en de late periode zijn gedaan, wordt een klasse hoger aan het kilometerhok gekoppeld.

waarneming in de maanden:	periode
februari - mei	vroeg
juni - augustus	laat

correctie 2

Bovenop de bovenstaande indeling en eerste correctie vindt nog een tweede correctie plaats als onderstaande geldt. Dit gebeurt alleen indien er sprake is van een exacte overeenkomst; is dat niet het geval dan vindt er geen verdere correctie plaats.

aantal Rode-Lijstsoorten	correctie (indien mogelijk)
als Gladde slang is gezien	een klasse hoger
als naast Gladde slang ook andere soort gezien	twee klassen hoger
als of Adder of Ringslang of Hazelworm of Muurhagedis gezien	eenklasse hoger

Vissen (2000 – 2010)

De inventarisatieactiviteit voor vissen is hoofdzakelijk gebaseerd op het aantal aangetroffen soorten en het aantal bezoeken per kilometerhok. In de goed onderzochte hokken wordt een goed beeld verwacht van de kwalitatieve samenstelling van de visfauna in de genoemde onderzoeksjaren. Aanvullingen op deze soortenlijst kunnen voornamelijk nog verwacht worden bij toepassing van andere vismethodieken en/of veranderende milieuomstandigheden of uitbreiding van verspreidingsgebieden van individuele soorten.

Van de redelijk onderzochte hokken wordt geen volledig beeld verwacht van de kwalitatieve samenstelling van de visfauna. Aanvullingen kunnen verwacht worden door meer veldwerk, toepassing van andere vismethodieken en/of veranderende milieuomstandigheden of uitbreiding van verspreidingsgebieden van individuele soorten. Slecht onderzocht zijn alle kilometerhokken die niet in een van beide bovengenoemde categorieën vallen.

De waarnemingen in het databestand van RAVON hebben hoofdzakelijk betrekking op vangsten met een steeknet. Elk vangstmiddel is echter selectief: het steeknet levert vooral veel jonge vis op en kleinere vissoorten. Juist veel van deze kleinere soorten vallen onder de Flora- en faunawet of de Habitatrichtlijn. Het schepnet is met name geschikt voor kwalitatieve bemonstering van kleinere watertypen als beken, sloten, weteringen en poelen. Voor meer kwantitatieve bemonsteringen worden doorgaans andere methodieken toegepast.

klasse	definitie
goed	10 of meer soorten
redelijk	5 – 9 soorten; of 3 – 4 soorten, waarbij verhouding "aantal waarnemingen:aantal soorten" 2 of groter
matig	3 – 4 soorten, waarbij verhouding "aantal waarnemingen:aantal soorten" kleiner dan 2
slecht	1 – 2 soorten
niet	geen waarnemingen

Dagvlinders (2000 – 2010)

Dagvlinders vliegen niet gedurende het gehele jaar. Sommige soorten vliegen in een generatie, die vaak niet meer dan vier tot zes weken als vlinder aanwezig is. De in het bestand opgeslagen waarnemingen zijn grotendeels gebaseerd op de waarnemingen van vlinders en slechts incidenteel op die van eitjes, rupsen of poppen. De momenten in een jaar dat in een kilometerhok naar vlinders is gekeken bepaalt dus de kans dat de aanwezige soorten allemaal gezien zijn. Voor de bepaling van de volledigheid van het onderzoek is dan ook gekeken naar de spreiding van de bezoeken over het seizoen in een kilometerhok waarbij aangenomen wordt dat in zeekei, laagveen- en rivierengebieden gemiddeld minder soorten worden vastgesteld. Voor elke periode in het jaar dat het zinvol is om naar vlinders te kijken wordt een puntenaantal toegekend. Hierbij wordt niet meer gekeken naar het aantal waarnemingen in die periode.

periode	week	punten
A 1 januari – 31 maart en/of 30 september – 31 december	1 – 13, 40 – 52	1
B 1 april – 12 mei	14 – 19	1
C 13 mei – 9 juni	20 – 23	3
D 10 juni – 7 juli	24 – 27	2
E 8 juli – 4 augustus	28 – 31	4
F 5 augustus – 29 september	32 – 39	2
G geen datum, wel jaar	0	1

klasse	definitie
goed	hogere zandgronden, duingebied en Zuid-Limburg: 10 of meer punten zeeklei, laagveen en rivierengebied: 8 of meer punten
redelijk	hogere zandgronden, duingebied en Zuid-Limburg: 5 – 9 punten zeeklei, laagveen en rivierengebied: 5 – 7 punten
matig	3 – 4 punten
slecht	1 – 2 punten
niet	0 punten

Nachtvlinders (micro's en macro's)

De groepen van macro- en micronachtvlinders zijn soortenrijke groepen. Uit ervaring is gebleken dat het niet makkelijk is om alle soorten die in een hok voorkomen binnen enkele bezoeken en met slechts enkele onderzoeksmethoden vast te stellen. Goed nachtvlinderonderzoek bestaat daardoor eigenlijk uit het veelvuldig bezoeken van een gebied gedurende vele jaren en in vele seizoenen met verschillende technieken (licht, stroopsmeren, zichtwaarnemingen, etc.). Pas dan kan er een completere indruk bestaan van het werkelijke aantal soorten dat er voor komt. Om een indicatie te hebben van de soortenrijkdom in een gebied is het noodzakelijk de kennis van de omliggende hokken te betrekken bij de bepaling voor een onderzoeksdekking. De nu gehanteerde methode gaat uit van de verhouding tussen het aantal waargenomen soorten en het aantal theoretisch waar te nemen soorten. Dit geschiedt voor beide soortgroepen apart. Dat moet ook wel, want het aantal waarnemers, het aantal soorten en het aantal waarnemingen per groep verschilt enorm.

Voor beide soortgroepen wordt per kilometerhok het aantal soorten bepaald dat er is vastgesteld en het aantal soorten dat er theoretisch zou kunnen voorkomen. Hierbij wordt gebruik gemaakt van de kennis over omliggende hokken. De verhouding van beide aantallen resulteert in het algemeen in een zeer laag getal, want vaak ligt het aantal waargenomen soorten enorm veel lager dan het aantal te verwachten soorten. De oorzaak is meestal dat er nog niet voldoende onderzoek is geweest in een gebied. De resulterende waarden worden nu verder geclassificeerd op basis van het oordeel van een expert.

klasse	definitie; percentage aangetroffen soorten van theoretisch totaal aantal
goed	21% – 100%
redelijk	7% - 20%
matig	4% - 6%
slecht	0% - 3%
niet	geen waarnemingen

Libellen (2000 – 2010)

Libellen vliegen niet gedurende het gehele jaar. De meeste soorten vliegen in een generatie, die vaak niet meer dan zes tot acht weken duurt. De waarnemingen zijn gebaseerd op de waarnemingen van libellen en slechts incidenteel op die van larven of larvenhuidjes. De momenten in een jaar dat in een kilometerhok naar libellen is gekeken bepaalt dus de kans dat de aanwezige soorten allemaal gezien zijn. Voor de bepaling van de volledigheid van het onderzoek is dan ook gekeken naar de hoeveelheid waarnemingen in een kilometerhok en het aantal maanden dat er waarnemingen zijn gedaan.

klasse	definitie
goed	waarnemingen uit meer dan 3 maanden; of meer dan 10 waarnemingen uit 2 of 3 maanden; of meer dan 25 waarnemingen uit minimaal 1 maand
redelijk	10 of minder waarnemingen uit 2 of 3 maanden; of minder dan 26 waarnemingen uit 1 maand
matig	10 of minder waarnemingen, waarbij de gezamenlijke set van waarnemingen uit maximaal 1 maand
slecht	n.v.t.
niet	geen waarnemingen

Sprinkhanen (2000 – 2010)

Bijna alle soorten sprinkhanen zijn in de nazomer aan te treffen. Het is daardoor mogelijk om tijdens twee bezoeken de sprinkhaanfauna van een gebied goed in kaart te brengen (onderzoeksintensiteit = goed). Als er slechts 1 bezoek aan een gebied is afgelegd kunnen er soorten zijn gemist (onderzoeksintensiteit = matig). De categorieën slecht en redelijk worden dus niet ingevuld.

klasse	definitie
goed	2 bezoeken aan het gebied gebracht
redelijk	n.v.t.
matig	1 bezoek aan het gebied gebracht
slecht	n.v.t.
niet	geen waarnemingen

Overige ongewervelden

Deze groep is een bundeling van zes verschillende soortgroepen met beleidsrelevante soorten (de Habitatrictlijn, de Flora- en faunawet en de Rode Lijst). Het gaat om: bijen, kevers, mieren, bloedzuigers en mollusken van de Habitatrictlijn. Omdat het groepen betreft met een ver uiteenlopende biologie en ecologie zijn de methoden en perioden van waarnemen en gegevens verzamelen niet eenduidig. Bovendien betreft het hier gepresenteerde bestand een opsomming van deze verschillende groepen. Daardoor kan een indicatie voor de bepaling van de volledigheid niet gegeven worden.

Zeeorganismen

De groep van zeeorganismen is erg divers. Voor deze soortgroep is nog geen systematiek uitgewerkt om onderzoeksvolledigheid te bepalen. Er zijn echter wel vaste duiklocaties langs de kust die frequent worden onderzocht door waarnemers van ANEMOON. Voor deze locaties wordt aangenomen dat ze goed zijn onderzocht.

klasse	definitie
goed	vaste duiklocaties ANEMOON
redelijk	n.v.t.
matig	n.v.t.
slecht	n.v.t.
niet	geen waarnemingen

tekstversie d.d. 24 augustus 2010

bijlage 3:
Foto's locatiebezoek

Foto 1: Overzichtsfoto van de onderzoekslocatie.

Foto 2: Overzichtsfoto van de houtwal langs de noordwestelijke terreingrens.

Foto 3: Paarse dovenetel.

Foto 4: Stinkende gouwe.

Foto 5: Akkerviooltje

Foto 6: Graafsporen van een mol.

Foto 7: Kleine ooievaarsbek.

Foto 8: Gewone paardebloem.

Foto 9: Look-zonder-look.

Foto 10: Fluitekruid.

Foto 11: Gewone reigersbek.

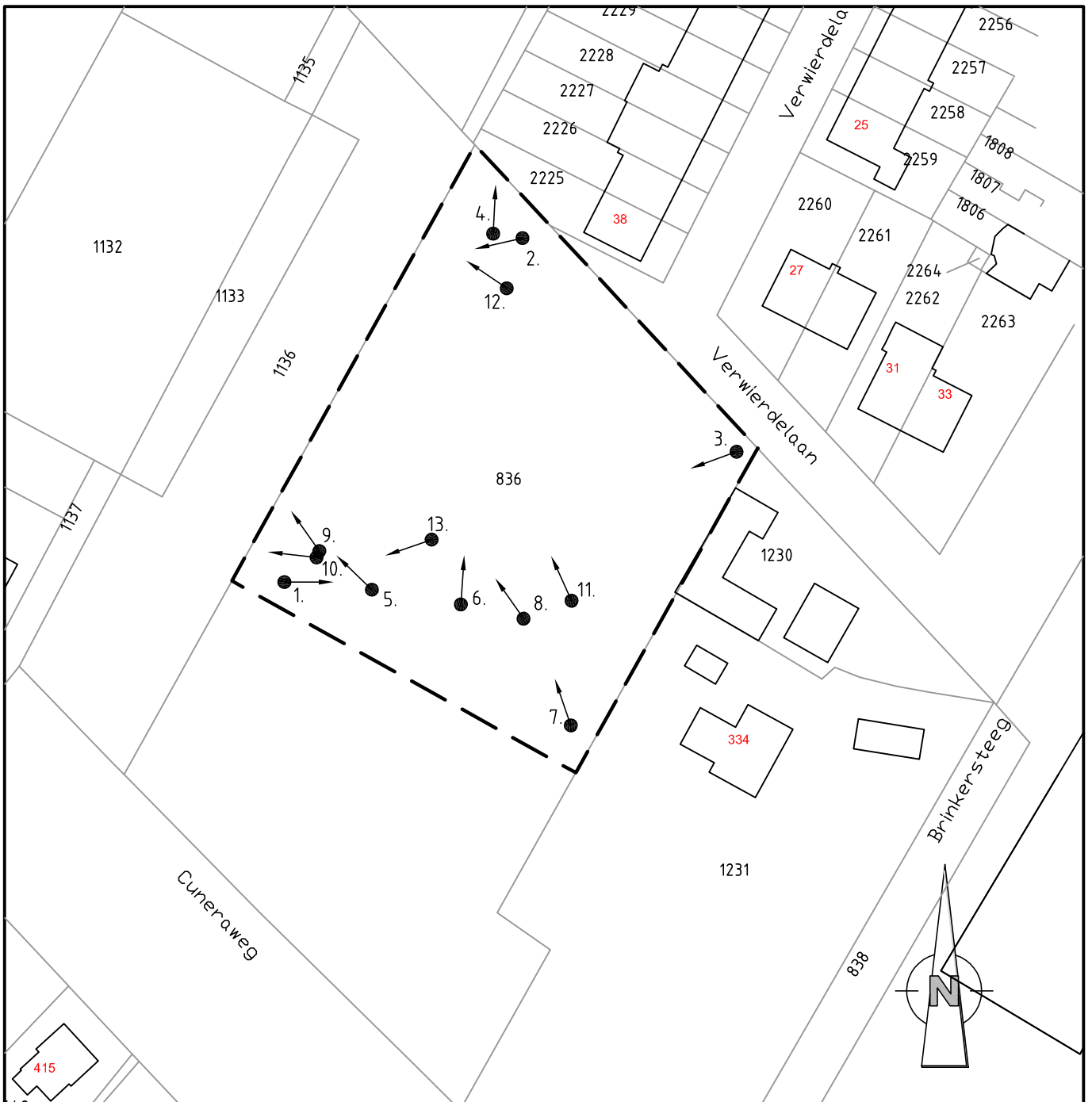

Foto 12: Nest van een ekster in de houtwal langs de noordwestelijke terreingrens.

Foto 13: Graafsporen en uitwerpselen van een konijn.

bijlage 4:
Tekening met begrenzing onderzoekslocatie

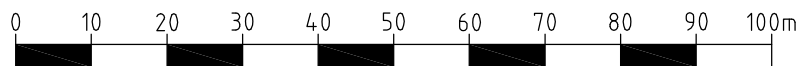
LEGENDA

Grens onderzoekslocatie

Fotorichting

project

Cuneraweg te Veenendaal

onderdeel

Natuurtoets

-

-

-

werknummer

110693

Aveco de Bondt
ingenieursbedrijf

Reggesingel 2
Postbus 202
7460 AE Rijssen
T +31 (0)548 51 52 00
F +31 (0)548 51 85 65
E rijssen@avecodebondt.nl

gefekend	gecontroleerd	gezien	blad	1 van 1	formaat A4
naam	AVM	FPO	versie	01	
dat./par.	29-04-2011	29-04-2011	bestandsnaam	110693	schaal 1:1000